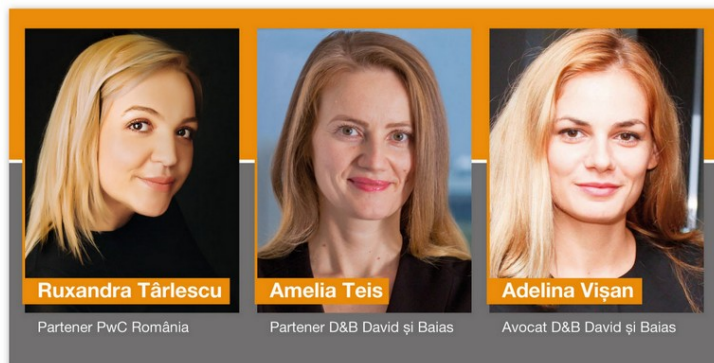

Telemedicina, în sfârșit reglementată și în România | Apar bazele legislative pentru favorizarea investițiilor în domeniu

În pofida potențialului telemedicinii, avantajelor oferite de aceasta și gradului de evoluție tehnologică accelerată din ultimii ani, utilizarea sa era încă foarte redusă la începutul anului 2020 în România. Deși în reglementările specifice anterioare pandemiei Covid-19 exista referiri la telemedicina (telemedicina rurală și sistemul informatic de telemedicina al apărării), existând și câteva proiecte pilot, acestea sunt lacunare și se poate spune că nu au favorizat, până acum, dezvoltarea acestor servicii la scară largă.

Totuși, în contextul generat de pandemie, când distanțarea socială a devenit un criteriu esențial, ținând cont de nevoia de a se răspunde cât mai rapid necesităților medicale imediate ale populației, dar și de limitare a riscurilor răspândirii virusului, telemedicina a fost una dintre practicile adoptate rapid de operatorii de servicii medicale atât privați, cât și de stat. Trebuie să punctăm faptul că telemedicina nu se rezumă doar la o simplă videoconferință, ci implică și interoperabilitatea sistemelor și integrarea unor informații și date, cum ar fi istoricul medical al pacientului, transmiterea rezultatelor analizelor și investigațiilor, probabil și, pe viitor, comunicarea rețetelor electronice și nu numai.

Definirea cadrului legal aplicabil telemedicinii

La finalul lunii noiembrie, cadrul legal general aplicabil telemedicinii a fost în sfârșit definit de Guvern, fiind publicată Ordonanța de urgență nr. 196/2020 pentru modificarea și completarea Legii nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății. Prin norma adoptată se conturează posibilitatea acordării asistenței medicale prin telemedicina de către unitățile sanitare publice și private, indiferent dacă acestea se află sau nu se află în relație contractuală cu casa de asigurări de sănătate.

Aplicarea reglementărilor nu mai este temporară, doar pentru situația actuală generată de COVID-19, ci se va extinde în viitor, ținând pas cu noutățile tehnologice și cu digitalizarea sistemului medical, care a devenit o prioritate pentru România. Se creează astfel bazele legislative pentru favorizarea investițiilor în platforme de telemedicina.

Reamintim și că, anterior adoptării OUG 196/2020, un proiect de lege privind telemedicina, ceva mai consistent decât actuala reglementare, a fost trimis de Senat către Camera Deputaților la 30 septembrie 2020, la momentul emiterii OUG 196/2020 acesta aflându-se la comisiile permanente ale Camerei Deputaților. Adoptarea reglementărilor prin ordonanță de Guvern facilitează răspunsul mai rapid al legiuitorului la nevoia de reglementare urgentă a acestui tip de serviciu pentru ca pașii concreți spre digitalizare în acest sens să poată fi făcuți.

Revenind la OUG 196/2020, menționam ca, potrivit dispozițiilor legale nou-introduse, **telemedicina** este definită ca reprezentând **totalitatea serviciilor medicale furnizate la distanță**, fără prezența fizică simultană a personalului medical și a pacientului, pentru stabilirea diagnosticului, indicarea tratamentului, monitorizarea unor afecțiuni sau indicarea unor metode de prevenire a bolilor, în mod securizat, **prin intermediul tehnologiei informației** și mijloacelor electronice de comunicare. În concret, aceasta cuprinde următoarele servicii:

- ✓ **teleconsultația** – prin care pacientul discută de la distanță cu medicul în vederea stabilirii diagnosticului, tratamentului și/sau a măsurilor necesare pentru prevenirea bolilor și a complicațiilor acestora;
- ✓ **teleexpertiza** - prin schimb de opinii medicale între mai mulți medici;
- ✓ **teleasistența** – ajutorul oferit de un medic unui alt practician, aflat la distanță, care efectuează un act medical sau chirurgical;
- ✓ **teleradiologia** - transmiterea electronică a imaginilor radiologice cu ajutorul tehnologiilor digitale de captare a imaginii, în scopul interpretării lor de către specialiștii în radiologie-imagistică medicală;
- ✓ **telepatologia** - transmiterea la distanță a datelor și imaginilor microscopice, în scopul interpretării acestora de către specialiștii anatomopatologi;
- ✓ **telemonitorizarea** - permite unui medic specialist să monitorizeze și să interpreteze de la distanță datele medicale despre pacient transmise de acesta.

Serviciile medicale prin telemedicină pot fi acordate **în mod nediscriminatoriu** oricărei persoane, **de către toți profesioniștii din domeniul sănătății care folosesc tehnologiile informaționale** și de comunicare, mijloace de comunicare la distanță, pentru schimbul de informații valide pentru diagnosticul, tratamentul și prevenirea bolilor și accidentelor, cercetarea și evaluarea medicală, precum și pentru asistența continuă a furnizorilor de servicii medicale, toate în interesul promovării sănătății.

Utilitatea telemedicinii

Comisia Europeană a subliniat încă din 2008 beneficiile telemedicinii pentru pacienți, pentru sistemele de sănătate și pentru societate, chiar dacă integrarea acestor noi tipuri de servicii în sistemele de sănătate reprezintă o misiune plină de provocări.

Este clar că telemedicina poate îmbunătăți considerabil accesul la tratament specializat în zone unde nu există suficienți specialiști sau unde accesul la serviciile medicale se face cu dificultate. Telemonitorizarea poate îmbunătăți calitatea vieții pacienților cu boli cronice, reducând astfel numărul de internări în spital. Iar serviciile de tipul teleradiologiei și al teleconsultațiilor pot contribui la scurtarea listelor de așteptare, pot optimiza utilizarea resurselor și pot ajuta la creșterea productivității.

Avantajele reglementării și implementării efective a telemedicinii în sistemul furnizării serviciilor medicale sunt evidente, binevenite și firești în cadrul economic, social și medical actual care impune digitalizarea inclusiv în acest context. Astfel:

- **pentru pacienți**, telemedicina facilitează accesul la medici și specialiști oricând, chiar și pentru persoanele aflate în zone izolate, în alte localități/țări sau care nu se pot deplasa din varii motive, scurtează drumul spre diagnosticare, reduce timpul petrecut în drum spre medic și elimină timpul de așteptare, fiind mai confortabil și mai rentabil;

□ **pentru medici**, furnizarea de servicii medicale la distanță ofera posibilitatea de a lucra de acasa, permite monitorizarea mai buna a pacienților, pastrarea contactului cu pacienții, un acces rapid la dosarul electronic al pacientului, colaborarea cu alți medici, asigurarea unui acces mai bun al pacienților la consultații, reducerea costurilor, creșterea eficienței, reducerea costurilor;

□ **pentru clinicile private** se reduc semnificativ costurile, ținând cont ca serviciul medical poate fi acordat de oriunde, inclusiv de la domiciliul medicului, atât timp cât sunt asigurate protecția și securitatea informațiilor, poate crește semnificativ numărul de pacienți datorită anularii distanțelor;

□ **nici avantajele statului** în implementarea acestui nou sistem de furnizarea serviciilor medicale nu sunt deloc de neglijat, fiind astfel asigurat accesul pacienților de oriunde, inclusiv din zone rurale, izolate, fiind reduse costurile, asigurata continuitatea serviciilor medicale și reducerea numărului vizitelor la medic, cu evitarea totodata a contactului între pacienți, - se poate previzualiza astfel și o economie de costuri în spitale, ca urmare a numărului scăzut de spitalizări sau a duratei reduse a acestora.

Treptat, în linie cu noile reglementări și cu cele ce vor veni, telemedicina ar putea reprezenta un pilon important al serviciilor medicale, odata ce medicii și pacienții se vor obișnui cu acest sistem și îl vor aplica la o scară cât mai largă, atunci când specificațiile fiecărui caz vor permite acest lucru. Vizitele tradiționale la medic ar putea fi rarite semnificativ iar accesul pacienților din zone rurale, spre exemplu la servicii medicale va crește.

Ce urmeaza?

În termen de 45 de zile de la data intrării în vigoare ordonanței de urgență, Ministerul Sănătății va elabora Normele metodologice de punere în aplicare a acesteia, care vor fi aprobate prin hotărâre a Guvernului. Tot prin hotărâre a Guvernului se vor reglementa în concret și:

- ✓ specialitățile medicale și lista serviciilor care fac obiectul serviciilor de telemedicină;
- ✓ condițiile de organizare și funcționare a telemedicinii;
- ✓ responsabilitatea stabilirii calității serviciului de telemedicină și a verificării respectării acesteia, modalitatea de acordare a serviciilor de telemedicină.

Provocarile care vin odata cu telemedicina țin în primul rând de realizarea unor platforme de comunicare medicală sigure, care să asigure confidențialitatea și securitatea informațiilor legate de starea de sănătate a pacienților pe tot parcursul procedurilor de colectare, prelucrare, utilizare și stocare a datelor personale și să respecte drepturile și libertățile fundamentale referitoare la protecția vieții private și a datelor personale, a datelor medicale, în conformitate cu prevederile legale în vigoare. Aceasta, în considerarea faptului că telemedicina va presupune, printre altele, accesul furnizorului de servicii medicale la dosarul electronic al pacientului, decontarea acestor servicii medicale, probabil și emiterea de prescripții electronice și interoperabilitatea diferitelor sisteme informatice, inclusiv ale farmaciilor și CNAS.

Nu pare a fi mai puțin anevoioasă nici adaptarea medicilor și a pacienților la acest nou mod de furnizare a serviciului medical, care alinaza, firește, medicina, la progresele tehnologice în materie de comunicare și împărtășire a informațiilor și revoluționează, practic, fundamental, un sistem cu care eram cu toții obișnuiți. Totodată, rămâne de văzut și dacă va fi reglementată, în viitor, distinct răspunderea furnizorilor de servicii medicale la distanță pentru actul medical și dacă și cum vor fi sancționate eventualele practici neconforme cu legea.

OUG 196/2020 reprezintă un prim pas firesc în implementarea telemedicinii, în contextul noii normalități, dar

creдем ca este absolut necesar ca întreg fluxul acesteia sa fie reglementat în concret, într-un mod cât mai detaliat. Paşii foarte importanţi implica, în acest moment, stabilirea cadrului legislativ detaliat, deci inclusiv a normelor de punere în aplicare a sistemului de telemedicina, cu referiri concrete asupra modului de decontare a acesteia, asigurării securităţii şi portabilităţii datelor, pregătirea unor soluţii IT pentru crearea platformelor de programari/consultaţii/emitere de reţete (probabil) online, transmiterea informaţiilor în timp real între diferite sisteme IT, dosarul electronic al pacientului, etc.